

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE
URED ZASTUPNIKA REPUBLIKE HRVATSKE
PRED EUROPSKIM SUDOM ZA LJUDSKA PRAVA
Zagreb, 2. prosinca 2024.

Analiza presude

Baydar protiv Nizozemske
br. zahtjeva 55385/14

nema povrede članka 6. Konvencije – pravo na pošteno suđenje

Zahtjev stranke za upućivanje prethodnog pitanja Sudu EU moguće je odbiti sažetim obrazloženjem

Europski sud za ljudska prava (dalje: Europski sud) zasjedajući u vijeću od 7 sudaca, 24. travnja 2018. objavio je presudu kojom je utvrdio da podnositelju zahtjeva nisu povrijeđena prava zajamčena člankom 6. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda (dalje: Konvencija) time što sud najviše instance nije detaljno obrazložio odluku o odbijanju podnositeljevog zahtjeva za upućivanje prethodnog pitanja Sudu EU-a (dalje: Sud EU).

Podnositelj zahtjeva osuđen je na zatvorsku kaznu zbog neovlaštenog prometa drogama i trgovanja ljudima. Žalbeni sud u Arnhemu (Nizozemska) utvrdio je da je podnositelj zahtjeva omogućio neovlašteni boravak 20 iračkih migranata u Nizozemskoj, Njemačkoj i Danskoj. U kasacijskom postupku podnositelj je tvrdio da je žalbeni sud pogrešno utvrdio da su irački migranti imali „boravište“ u Nizozemskoj, Njemačkoj ili Danskoj jer je njihov boravak u tim državama bio kratak i prolazan te se nije mogao smatrati „boravištem“ u smislu [Direktive Vijeća 2002/90/EZ o definiranju olakšavanja neovlaštenog ulaska, tranzita i boravka](#). U kasacijskoj žalbi je zatražio da Vrhovni sud Nizozemske uputi prethodno pitanje Sudu EU-a radi tumačenja pojmova "boravišta", „ulaska“ i tranzita“ iz gore navedene Direktive. Vrhovni sud je odbio podnositeljevu žalbu pozivanjem na odredbu nacionalnog prava prema kojoj nije bio dužan dati posebno obrazloženje u slučaju kada žalba ne otvara pravno pitanje koje je važno za jedinstvenu primjenu ili razvoj prava.

Pozivajući se na članak 6. Konvencije, podnositelj zahtjeva je pred Europskim sudom prigovorio da mu je povrijeđeno pravo na pošteno suđenje jer Vrhovni sud Nizozemske nije obrazložio svoju odluku o odbijanju njegovog zahtjeva za upućivanje prethodnog pitanja Sudu EU-a, iako je to kao sud najviše instance bio dužan učiniti.

Europski sud je istaknuo svoj dobro utvrđeni stav da Konvencija ne jamči pravo da nacionalni sud uputi prethodno pitanje Sudu EU-a. Međutim, odbijanje upućivanja prethodnog pitanja može narušiti poštenost postupka ako je to odbijanje bilo proizvoljno ([Ullens de Schooten i Rezabek protiv Belgije](#), br. 3989/07 i 38353/07, st. 54.-59., 20. rujna 2011.), odnosno:

- 1) kada je do odbijanja došlo iako pravila ne dopuštaju iznimke ili alternative podnošenju zahtjeva za prethodnu odluku

- 2) kada se odbijanje temeljilo na razlozima različitim od onih koji su propisani
- 3) i kada odluka o odbijanju nije bila propisno obrazložena.

Sukladno članku 6. stavku 1. Konvencije, nacionalni sudovi imaju obvezu obrazložiti svoje odluke. Međutim, ta obveza se ne može tumačiti na način da moraju dati detaljan odgovor na svaki argument koji iznesu stranke u postupku. Mjera u kojoj se primjenjuje obveza davanja odgovarajućeg obrazloženja može varirati ovisno o prirodi odluke i vrsti postupka. Primjerice, Europski sud je smatrao prihvatljivim to što je nacionalni sud najviše instance odbio žalbu pukim pozivanjem na relevantne zakonske odredbe kada predmet nije otvorio temeljno važno pravno pitanje (*John protiv Njemačke* (odl.) br. 15073/03, 13. veljače 2007.) ili kada nije bilo izgleda za uspjeh (*Wallishauser protiv Austrije (br. 2)*, br. 14497/06, st. 85.).

Kada je riječ o obvezi obrazlaganja odbijanja upućivanja prethodnog pitanja Sudu EU-a, Europski sud je istaknuo da nacionalni sudovi najviše instance moraju obrazložiti to odbijanje u svjetlu iznimaka predviđenih sudskom praksom Suda EU-a (*Dhahbi protiv Italije*, br. 17120/09, st. 31, 8. travnja 2014.)¹

Te iznimke, utvrđene presudom Suda EU-a u predmetu *CILFIT*, C-283/81 od 6. listopada 1982., su:

- 1) Postavljeno pitanje nije bitno za donošenje odluke u predmetu.
- 2) Dotična odredba prava EU-a već je bila predmet tumačenja Suda EU-a („*acte éclairé*”).
- 3) pravilna primjena prava EU-a se toliko očito nameće da ne ostavlja mjesta nikakvoj razumnoj sumnji („*acte clair*”).

U predmetu podnositelja zahtjeva, Vrhovni sud Nizozemske je odbio kasacijsku žalbu pukim pozivanjem na nacionalnu odredbu koja je dopuštala sažeto obrazloženje. Takvo postupanje, kako je gore navedeno, nije nužno u suprotnosti s člankom 6. Konvencije ako nije proizvoljno ili očito nerazumno. Europski sud je utvrdio da je cilj ove nizozemske odredbe bio očuvanje razumne duljine trajanja postupaka i omogućavanje kasacijskim sudovima da se učinkovito usredotoče na obavljanje svoje temeljne zadaće, a to je, osiguranje jedinstvene primjene i ispravnog tumačenja prava. Pozivanje na tu odredbu podrazumijeva i da upućivanje prethodnog pitanja Sudu EU-a ne bi moglo dovesti do drugačijeg ishoda u predmetu.

Sam Sud EU-a je u svojoj presudi od 15. ožujka 2017. *Lucio Cesare Aquino v. Belgische Staat* (C-3/16, ECLI:EU:C:2017:209) istaknuo da nacionalni sudovi najviše instance nisu dužni uputiti pitanje o tumačenju prava EU-a ako to pitanje nije bitno, to jest, u slučaju kada odgovor na to pitanje, koji god on bio, ne bi mogao utjecati na rješavanje spora.

Slijedom toga, Europski sud je zaključio da neće doći do povrede članka 6. stavka 1. Konvencije kada se kasacijska žalba, koja uključuje zahtjev za upućivanje prethodnog pitanja Sudu EU, odbaci uz sažeto obrazloženje ako je iz okolnosti slučaja jasno da ta odluka nije proizvoljna ili očito nerazumna.

Europski sud se uvjerio da je Vrhovni sud Nizozemske propisno ispitao kasacijsku žalbu podnositelja zahtjeva te da je postupak pred tim sudom bio pošten. Stoga je jednoglasno presudio da nije došlo do povrede članka 6. stavka 1. Konvencije.

¹ Sažetak presude dostupan je na [hrvatskom jeziku](#)

Ovu analizu izradio je Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava. Analiza ne predstavlja službeni dokument Europskog suda za ljudska prava te nije obvezujuća za taj Sud.

© 2024. Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava